

ΚΑΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Από τις 15 Σεπτεμβρίου του 2008, έχουμε μπει σε μια μάχη, που η έκβασή της θα καθορίσει την τύχη της Ευρώπης και των Ευρωπαίων για ολόκληρο τον αιώνα. Οι συνδυασμένες δυνάμεις της νεοφιλελεύθερης τεχνοκρατίας, ψυχρής και βλοσυρής, και του αντιδραστικού, γεμάτου μίσος λαϊκισμού, μας σέρνουν στον γκρεμό.

Ομηροι αυτής της βίαιης όσο και άγονης σύγκρουσης, οι ευρωπαϊκές κοινωνίες απειλούνται στις ίδιες τους τις δομές, στις ίδιες τους τις αξίες. Και το ιδανικό της ειρήνης, που μέχρι τώρα μας συγκέντρωνε όλους γύρω από την οικοδόμηση μιας ενωμένης Ευρώπης, κινδυνεύει κάθε μέρα και περισσότερο να χαθεί ολοκληρωτικά μέσα στη μανία της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής καταιγίδας.

Παρασυρμένα από τα κύματα της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, τα έθνη-κράτη δεν έχουν πια τα μέσα ν' αντισταθούν και να κλειστούν στο απατηλό καταφύγιο των κρατικών τους συνόρων. Και οι ηγέτες, που έχουν την ευθύνη για τις τύχες τους, αρνούνται να παραδεχτούν την αδυναμία τους σε εθνικό επίπεδο, παρ' όλες τις αλλεπάλληλες υποσχέσεις τους, ότι δήθεν μπορούν να λύσουν τα προβλήματα με θαύματα. Κάθε μέρα γίνεται όλο και πιο φανερό, ότι καμία χώρα δεν μπορεί πια να ισχυριστεί πως είναι σε θέση μόνη της να ελέγξει το χρηματοπιστωτικό σύστημα, να αντισταθεί στην υποβάθμιση του κλίματος, ή να λύσει την οικονομική και κοινωνική κρίση.

Αθήνα, Μαδρίτη, Λισαβόνα, Λευκωσία, Δουβλίνο... οι ταλιμπάν του νεοφιλελευθερισμού έχουν γονατίσει την Ευρώπη- και τροφοδοτούν τη νοσηρή έξαψη των λαϊκισμών κάθε είδους, ώσπου φτάσαμε να δούμε τη δραματική επιστροφή του φασισμού ακριβώς εδώ, στην πατρίδα του Σωκράτη, του Περικλή, αλλά και της Μελίνας, του Κορνήλιου Καστοριάδη... της Ευρώπης.

Η Ελλάδα υποφέρει. Η ελληνική κοινωνία υποφέρει. 26% ανεργία, 3,4 εκατομμύρια φτωχοί: Κάθε μέρα η πολιτική λιτότητα έχει τραγικές συνέπειες για τη δημόσια υγεία, τη στέγη, την παιδεία... Πίσω από τους απρόσωπους αριθμούς υπάρχουν άρρωστοι χωρίς περίθαλψη, άστεγοι που συνεχώς πληθαίνουν, δάσκαλοι που δεν πληρώνονται, άπορες οικογένειες, συνταξιούχοι σε απόγνωση...

Ναι, η Ελλάδα έκανε λάθη. Ναι, η ελληνική κοινωνία είναι ένοχη, γιατί ανέχτηκε για πολύ καιρό ένα σύστημα διάχυτης διαφθοράς, διαποτισμένο από έναν αυτάρεσκο σωβινισμό. Μήπως αυτό όμως κάνει τα δραστικά μέτρα λιτότητας πιο δίκαια ή πιο θεμιτά; Η νέα Ιερά Εξέταση της Μονεταριστικής Καθαρότητας αποφάσισε ότι η λύτρωση από τις αμαρτίες θα έρθει χάρις στη συνταγή: κάθαρση και αφαίμαξη!

Λίγο ενδιαφέρει αν η ευθύνη είναι συλλογική, λίγο ενδιαφέρει αν οι ελίτ της Ελλάδας μένουν αλώβητοι από τα μέτρα, αν όλες οι κυβερνήσεις και τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα είναι συνυπεύθυνα για αυτή την καταστροφή... Η ποινή απαγγέλθηκε: η Ελλάδα πρέπει να πληρώσει! Οι τσαρλατάνοι, που παριστάνουν ότι θεραπεύουν το κακό, με πρόσχημα την ηθική, το κάνουν χειρότερο.

Ωστόσο, πέρα από την μοίρα της Ελλάδας, η απειλή σκιάζει ολόκληρη την Ευρώπη. Για πρώτη φορά στην ιστορία της, η Ευρωπαϊκή Ιδέα έχει αποδυναμωθεί σε τέτοιο σημείο, ώστε να μπαίνει σήμερα σε δοκιμασία η ίδια η επιβίωσή της. Η συλλογική ευθύνη αυτών που παριστάνουν τους κυβερνήτες μπαίνει πια σε σοβαρή αμφισβήτηση: βάζοντας τα πάντα κάτω από την οπτική μιας διαχείρισης περιορισμένης σε εθνικό επίπεδο, δεν εκτίμησαν ποτέ όσο έπρεπε τη δύναμη του μοχλού που τους προσέφερε η ευρωπαϊκή οικοδόμηση, προκειμένου ν' αντιμετωπίσουν στις τεράστιες προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης. Η επίμονη μυωπία της λογικής του εθνικού συμφέροντος σε συνδυασμό με την αναγνωρισμένη αδυναμία των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, έδωσαν τη δυνατότητα, ώστε η υπεράσπιση των προνομίων μιας συγκεκριμένης οικονομικής ελίτ να γίνει κατευθυντήρια γραμμή της ακολουθούμενης πολιτικής, τόσο στις Βρυξέλλες όσο και στα κράτη-μέλη.

Είναι αυτή η τελευταία λέξη; Είναι η ήττα οριστική και αμετάκλητη; Πρέπει να χάσουμε κάθε ελπίδα; Οχι! Η ελπίδα είναι αυτό ακριβώς που μας χρειάζεται. Και η πιο μεγάλη ελπίδα γεννιέται όταν υπερνικήσουμε την απελπισία! Είναι η στιγμή για το άλμα!

Αλλοίμονο, οι επικρίσεις προς τις πολιτικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι συχνά δικαιολογημένες. Αλλά, μην εθελουφλούμε, δεν υπάρχουν λύσεις μέσα σε εθνικά πλαίσια. Μόνον η ενωμένη Ευρώπη θα μας επιτρέψει να κρατήσουμε τον έλεγχο του κοινού μας πεπρωμένου. Ολοι μπορούμε και πρέπει να κατανοήσουμε σε πόσο βαθμό η παγκοσμιοποίηση επιβάλλει τους όρους της στις κοινωνίες μας: σε τριάντα χρόνια από σήμερα, κανένα κράτος-μέλος της Ε.Ε. δεν θα έχει θέση στο τραπέζι των G8. Η επιρροή των παλαιών μεγάλων δυνάμεων, όπως η Γαλλία και η Γερμανία, θα είναι κατ' ελάχιστο πιο ισχυρή από αυτήν που ασκεί σήμερα ένα μικρό κράτος. Αν θέλουμε να διατηρήσουμε την κοινή μας κληρονομιά, τις πολιτιστικές παραδόσεις κάθε έθνους, τη δημοκρατία μας, τις αξίες που έχουμε κατακτήσει για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική δικαιοσύνη, μόνον όλοι μαζί, σε πανευρωπαϊκή κλίμακα μπορούμε να κερδίσουμε αυτή τον αγώνα.

Ας μη φοβηθούμε! Απέναντι στην απανθρωπιά της νεοφιλελεύθερης τάξης πραγμάτων, ας μην αφήσουμε ωστόσο το μίσος και τον φόβο να μας παρασύρουν προς στην σκοτεινή πλευρά της Ευρώπης, ας μην αφήσουμε να ζωντανέψει πάλι το τραγικό μας παρελθόν, οι χίμαιρες των θανατηφόρων ταυτοτήτων. Ξέρουμε δυστυχώς πολύ καλά πού οδηγούν οι δρόμοι της εθνικής αναδίπλωσης και η μανία να σωθεί ο καθένας μόνος του.

Σήμερα, μπροστά στην κρίση είμαστε όλοι Έλληνες Ευρωπαίοι.
Είμαι Έλληνας και Ευρωπαίος

Grec et europeen, Έλληνας και Ευρωπαίος

Εχω βαθειά πεποίθηση ότι δεν υπάρχει άλλη διέξοδος από τις πολλαπλές και αλληπάλληλες κρίσεις που μας μαστίζουν, παρά μόνο μέσα από την αλληλεγγύη και την ένωση όλων των Ευρωπαίων, γύρω από ένα ανανεωμένο κοινό Σχέδιο;

Grec et europeen, Έλληνας και Ευρωπαίος

Εχω βαθειά πεποίθηση ότι δεν έχουμε εξαντλήσει όλες μας δυνατότητες, ότι διαθέτουμε ακόμα μεγάλο απόθεμα λύσεων για να βγούμε από το αδιέξοδο, είτε αυτό αφορά την μετάβαση προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είτε αφορά την αλλαγή των απαρχαιωμένων βιομηχανικών συστημάτων μας και το άνοιγμά τους προς το μέλλον, είτε αφορά την ζωτικότητα της γεωργίας και των αγροτών μας, είτε αφορά τον οικολογικό μετασχηματισμό των οικονομιών μας,...

Grec et europeen, Έλληνας και Ευρωπαίος

Καλώ όλους τους Έλληνες, και πέρα από αυτή τη χώρα, την τραυματισμένη από την κρίση, καλώ όλους τους Ευρωπαίους καλής θέλησης, όσους ελπίζουν ακόμη στο κοινό μας μέλλον, να ενώσουν τις δυνάμεις τους και τη θέλησή τους για αλλαγή,
Καλώ όλους τους Έλληνες και όλους τους Ευρωπαίους να έρθουν μαζί μας σε μια ορμητική πορεία, ριζοσπαστική και υπεύθυνη, για ν' αλλάξουμε την Ελλάδα, για ν' αλλάξουμε την Ευρώπη – και την πολιτική.
Καλώ όλους τους Έλληνες και όλους τους Ευρωπαίους να περάσουν στην αντίσταση και ν' αρνηθούν το άθλιο δίλλημα που στέκει μπροστά μας: είτε να πέσουμε κάτω από τα χτυπήματα της οικονομικής γραφειοκρατίας, είτε ν' αφήσουμε την ψυχή μας έρμαιο στην θηριώδη οργή των λαϊκιστών.

Το πρόβλημα δεν είναι η Ευρώπη αλλά ο πολιτικός της προσανατολισμός.

Θάρρος! Παρά τα λάθη και τις στρεβλώσεις της, η Ευρώπη στάθηκε συχνά στην πρωτοπορία κάθε κοινωνικής αλλαγής και δημοκρατικής προόδου, στην υπηρεσία της ανθρωπότητας. Σήμερα η Ευρώπη αποδεικνύει κάθε μέρα, ότι η εμπειρία του ολοκληρωτισμού και οι συνεχείς εθνικιστικοί της πόλεμοι ανήκουν στο παρελθόν. Αυτή είναι μία κατάκτηση χωρίς προηγούμενο, μια κατάκτηση πολύτιμη. Και δεν είναι παρά η αρχή:

- Είναι στο χέρι μας, ως Ευρωπαίοι πολίτες, ν' αναλάβουμε τον αγώνα για να κατακτήσουμε και πάλι τον δημόσιο χώρο, το χώρο της δημοκρατίας. Και αυτή η επανάκτηση ξεκινάει σήμερα εδώ, στην Αθήνα. Εχουμε ανάγκη από ένα μεταρρυθμιστικό κίνημα, αποφασισμένο να καταπολεμήσει τις δυσλειτουργίες που οδήγησαν τις κοινωνίες μας και την Ευρωπαϊκή Ιδέα στο χείλος της αβύσσου.
- Σε αυτή τη μακρά πορεία προς μια συλλογική κυριαρχία, την οποία θα μοιράζονται από κοινού οι ευρωπαϊκές κοινωνίες, το πρώτο βήμα θα είναι η έναρξη ενός δημόσιου διαλόγου εδώ στην Ελλάδα, διαλόγου με την μεγαλύτερη δυνατή ευρύτητα, με στόχο τη συζήτηση για τις μεταρρυθμίσεις που είναι επιτακτική ανάγκη να γίνουν άμεσα. Στη συνέχεια, αυτός ο διάλογος θα πρέπει να επεκταθεί και προς τις άλλες χώρες της Ε.Ε., ώστε όλοι μαζί να καθορίσουμε τις απαραίτητες και άμεσες επενδύσεις που χρειάζονται προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ενεργειακής αυτονομίας σε πανευρωπαϊκή κλίμακα.

Το ιδεώδες της αθηναϊκής δημοκρατίας βρισκόταν για πολύν καιρό στην καρδιά του ελληνικού πολιτισμού. Ο κόσμος δεν πρόκειται να πιστέψει στην ευρωπαϊκή μας ουτοπία, παρά μόνον αν οι προσπάθειες που απαιτούνται είναι μοιρασμένες προς όλους εξ ίσου.

Στην Ελλάδα, όπως και στην Ευρώπη, πρέπει να ξαναμάθουμε να σκεπτόμαστε και να αντιλαμβανόμαστε την έννοια του κοινού καλού.

Το μέλλον δεν είναι από μόνο του ούτε πιο σκοτεινό, ούτε πιο φωτεινό. Στο χέρι μας είναι ν' αποφασίσουμε πώς θα είναι. Η δημιουργία μιας Ενωμένης Ευρώπης είναι η απάντηση στις προκλήσεις του αιώνα μας. Πρέπει όμως ν' ανταποκρίνεται και στο κοινό συμφέρον.

Η δημοκρατία είναι ζήτημα επιλογής. Σήμερα, στην Αθήνα καλούμε τους ευρωπαίους πολίτες να διεκδικήσουν το δικαίωμα στη διαφωνία, ν' αφουγκραστούν μέσα τους τη φωνή της αντίστασης: αν δεν υπάρχει εναλλακτική λύση ("no alternative"), δεν υπάρχει δημοκρατία!